

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIII

Reus Dissapte 19 de Novembre de 1898

Núm. 3.757

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . Plas. 1
n provincies trimestre. 3.50
Extranjer y Ultramar. 7
Anúncis, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals librerías d'aquesta ciutat y de fora. En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 6. No s' retornan los originals encara que no s' publicuin.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuadas curacions y d' una acceptació general, son les millors probas pera demostrar que

XAROP SERRA

Oberta tota la nit

es lo millor remey pera combatre per crònica y rebelde que sia tota classe de . . . . .

TÓS

La que paga més contribució de la provincia.

Ceps americans

Hort de D. PAU ABELLO (prop de la carretera de Tarragona)

ARRÉLATS SUPERIORS.—PREUS VENTATJOSOS.—AUTÈNTICITAT GARANTIDA.

Pera tractar, al mateix hort ó a casa del propietari, carrer del Roser, num 4

Siska Van Roosemael

CUENTO FLAMENCH, D' EN E. CONCIENSE

(Continuació)

Un mes més tart, y precisament en un dissapte, lo pare Van Roosemael, assentat a la tenda escrivia sos comptes en un llibre molt gran. Feys una hora que buscava ab tossuderia tres xavos que li faltavan en una suma. Li bullia l' front y ja sentia l' engunia que li enfosquia la imaginació, quan exclamá desesperat:

—Vaja! Aixó es lo que se 'n diu buscar! Tots los comptes sumats per medi dels dits, fan un total de setanta-cinch florins, vuyt *stuivers* y cinch dinners, y no obstant no puch trobar més que dos diners en aquest malehit paper. Tera dinars importan poca cosa; pero no s' tracta d' aixó, sino de donar a cada hu 'l seu y al diable res. ¡Contém altra vegada!

En lo moment en que Van Roosemael se disposava a buscar los seus tres diners, la porta de la habitació s' obrí, donant pas a un home d' aspecte temeros. Lo tender saltá estupefacte del seu assiento y mira al recent vingut ab curiositat, pero sense dirli una paraula. L' home, que no s' havia atrevit a donar més que dos passos endavant, se trobava reduhit a la major miseria, flach, groch, ab los cabells embollats, la roba esqueixada y l' calsat estripat, se mantenía en la actitud del pobre que demana una almoyna. Ven Roosemael no l' conegué en lo primer moment y l' contemplá ab ull escrutador. Lo recent vingut se turbá devant aquella mirada, y duas llágrimas rodaren per sas galtes.

—Mestre Spinael, qué volen? va preguntar al fi lo tender ab desconfiansa. Si es que veniu a demanar diner, se 'n podeu tornar per ahont haveu vingut. No m' estich a casa pera aquesta classe de negocis.

Al sentir aixó, abundants llágrimas brotaren dels ulls de Spinael.

—Mestre Van Roosemael, digué plerant; no vinch a demanarvos diner, ni a que me 'l presteu. ¡Si sapiguessiu quant desgraciát soch, no m' rebutjaríau! Tots me desprecian y no m' queda ni 'l consol de parlar a ningú de la meva miseria. Vos he enganyat, Van Roosemael, es veritat, pero hi hagué un temps en que foreu lo meu amich, y crech que no os negaréu a compadirme.

Lo tender escoltava esverat la ven suplicant de Spinael, y desde 'l primer moment se pogué convencer de que no l' anava a enganyar, y de que una real y profunda miseria s' havia apoderat d' aquell que havia sigut en altres temps son amich intim. La generositat natural en tals casos, assaltá son cor, y en sos ulls hi brillaren duas llágrimas, dificilment comprimidas fins allavors. Després, agafant una mà a Spinael, lo portá a una cadira y l' va fer assentar.

—No, digué, amich meu, que sou molt desgraciát. Donchs bé, desde avuy ho oblidó tot. Assenteuvos y diheume qué es lo que puch fer per vos. Res temés, jo vos ajudaré, costi lo que costi.

—L' únich favor que os demano, es que m' deixeu contarvos mias penas, a fi de que mon dolor se disposi

en lo cor del únich amich sincer que he tingut en aquest món. Durant alguns anys he fugit de vos, Van Roosemael; no perque deixés d' estimarvos, sino perque m' sentia culpable y no m' atrevia a presentarme devant d' un home tan cabal y cavaller com vos. Avuy he arribat a tal estrém, que m' veig obligat a abandonar la patria y anar com un perdut a amagar en un país extranjer la meva vergonya y ls meus sufriments. Me he atrevit a esperar, Van Roosemael, que avens de fugir pera sempre de la terra que vaig néixer, m' otorgueu vostre perdó.

Aquestas paraulas, pronunciadas ab l' accent d' una profunda tristesa, conmogueren profundament al tender, lo qual, agafant la mà a Spinael, li digué ab afectuos interès:

—Que sou desgraciát he 's ven; pero abandonar per aixó vostra pàtria, no ho intenteu. No ha tocat encara l' hora de desesperar. Quan haveu vingut estava desesperat buscant tres xavos que faltavan en la suma, ab l' objecte de que tot estigués bé; pero aixó no es prou motiu pera que deixi de treure d' un apuro al únich amich que he tingut, ni que pera ferho tingui d' obrir una bretxa en ma fortuna. Parleu, donchs, Spinael, parleu ab franquesa, puig aixís me fareu molt de bé. Vull afavorirvos en lo que pugui.

Una riatlla d' agahiment iluminá la pàlida fesomia de Spinael, y grossas llágrimas rodaren per sas galtes. Al fi, digué conmogut:

—¡Benehit sí! Deu que m' ha inspirat la idea de venir a buscar a vostre costat lo meu últim consoll. Desde fa un any es aquesta ma primera alegria: graciast gracias! Pero escolteume avans, y os convencereu de que l' únich auxili que m' podeu prestar es vostra afectuosa compassió. Ja coneixen la idea insensata que m' incliná a imitar las fanfarronadas francesas: vaig adujar les costums de nostres pares y la antiga prohibat flamenca pera anar a buscar fortuna en la mala fé y l' engany. En aquest perillós joch, vaig exposar lo fruyt de llarchs afany, contra una vana apariencia. ¡Bé diu lo retrá: *mas vale pájaro en mano que ciento volando!* ¡Si jo ho hagués comprés aixís! Mes per desgracia meva no m' vaig entregar sols a mas fraudulentas maniobras, sino que vaig volguer també que ls meus fills beguessin la copa envenenada de lo que anomenan civilizació francesa. Aixó es lo que ha acabat de prodnhir la meva miseria: si no hagués enviat la meva Teresa a un colegi francés, encara seria l' mestre Spinael... ¡Pero os veig esgroguehir y tremolar, Van Roosemael!

—No es res, continueu. Me recordava de Siska que está també en un colegi francés.

—Feula tornar, Van Roosemael. ¡Per Deu, feula tornar...! Potser ara ja no la coneixeréu.

—Tal vegada tingueu rahó, estimat amich; pero continueu. Desitjo sapiguer per qué no os puch ser útil.

—Aneu a véureho, Van Roosemael. Me quedava encara bastant de judici pera retirar a temps l' aposta que tenia en aquell joch, tan prompte com pogué veure ma próxima ruina; mes pera ls que están civilisats a la francesa no hi ha pares ni fills. Jo era l' criat y ells los senyors; han menjat, begut, jugat y ballat fins

que tot s' acaba; y encara allavors continuaren en sa escandalosa conducta, contraguieren deutes y vengueren quant possehis, mobles é inmobles, me tractavan com un boig ó un imbecil y s' burlavan d' mi, cada vegada que m' aventurava a dirigirlos algunas bones ó malas reconvençions. Me pegaren, Van Roosemael, me pegaren de tal manera, que m' ompliren la cara de sarch...! He estat malalt, y en lo meu lit de dolor ningú m' ha cuidat, com si deservís la meva mort.

Spinael va callar. Al pronunciar aquestas paraulas, sa ven adquirí un tò sort que demostrava quant li des-trossava l' cor lo relat d' aquell crim. Lo tender callava també, sense atrevirse a créure a sos oíd s.

Y ara, afegí Spinael, la meva casa está huyda y despillada com si ningú la hagués habitada... al enarsen s' han emportat fins la conxa del meu lit. Ma filla, a qui tant estimava, y a qui tant estimo encara, a pesar de sa odiosa conducta, la meva Teresa corre per los carrers de Brusselas en companyia d' un comich... Lo meu Joan, vostre infelís fillat, se 'n ha entornat a Paris. En quant a mi, estimat Van Roosemael, dech abandonar la patria. No trobo ningú que no sigui un acreedor que m' acusa de frau y mala fé. Ab la desgracia he recuperat lo sentiment del honor. No puch viure aixís: qué voleu que fassi? Ningú m' dona treball; los altres sabaters se negan a pèndrem com oficial; no tinch pa, ni lit ahont jaure, ni roba; la meva casa ha sigut llogada a altres, y dech deixaria dema maleix. ¡Oh, Van Roosemael, he volgut volar molt alt y he caygut molt baix.

Van Roosemael havia escoltat atenta y ab los ulls humits la relació del seu amich. Quan aquest acabá, lo tender casi enfadat:

—Spinael, ne sé perqué voleu amargarme lo que més desitjo saber. Diheu que es precis abandonar la patria y no ho veig tan clar com vos. Un amich heu estat tot molt... quan vol. Diheume, a qué pujan vostres deutes!

—¡Os compranch, estimat Spinael sorprés, pero no ho consentiré! Soch bastant feliç ab saber que hi ha un home que m' jutja digne de sos favors. Deixeme fugir, Van Roosemael, treballaré com un esclau; y si no consegueixo pagar tot lo que dech avans d' abandonar lo món, al menys no haurá sigut per falta de bona voluntat. Estenyeome la mà com un conegedor a Deu, y preguen alguna vegada per imos fills!

Lo tender semblá com que renunciava a son projecte y e aixecá dihent:

—Si res voleu, res os puch donar; pero al menys bevém junts un got de vi pera brindar a vostra salut. Tinch encara a la cova algunas botellas de vi bó del any onze. Assenteuvos, Spinael y no perden lo valor. Molt aigua passa pel rin durant un any; una desgracia arriba prompte, pero la felicitat respireix quan metos un s' ho figura. ¡Sols Deu sab lo que está reservat, y no cal desesperar! Assenteuvos!

(Continuará)

Lo regionalisme

Lo prengueren al principi com a cosa de joch los centralistas que a Madrid viuen a costa de la política, y a son alrededor se desenrotllan y medran.

Los crits que desde las provincias donavan un y altre dia los oprimits, los que treballan pera 'l fisch y pera las cargas del Estat, cada dia mes pesadas, los que no descansan en busca de prosperitats pera la vida nacional, aymant la de sa llar, sa historia, sa literatura, aqueixos servian de *chacota* als que han fet de Madrid escola y cosso de sos desitjos y materia pera xistes de gust poch envejable.

Tot era motiu de diversió pera 'ls que desde 'l *cervell* de Espanya pretenen dirigir y doblegar a son gust la nació entera.

Aquells conats d' independència dels oprimits se pensá primer en combatrels pera 'l despreci ó per lo ridícul.

Pero es lo cas que aquestas arts no tingueren resultats brillants que diguem; la terra estava ben abonada, la llevor era feconda y la idea creixé y 'ls prosèlits ben prompte foren llegió.

Ja no es Catalunya la que s'agita en busca de son alhedriu encadenat; es Galicia, que pensa que pot y deu esser atesa com regió gran, rica, labariosa, ab tradicions y caràcter propi; es Aragó, que en lo recort de sos furs troba forsas pera tornar per sas grandesas passadas; es Euskalèria que sent en sos naturals elements de vida, en lo treball de sos fills, en la riquesa de sa terra, en la puresa de sas costums, en lo recte y sá de sas constitucions, fonamentals, l'hàbit de la nova vida; es Valencia treballadora, industriosa, mercantil, de terra eternament pròvida, que sent ab vida propia; es Andalusia, gran, hermosa, fértil, somniadora, que sens olvidar son amor a la mare comú, vol produhir pera ella mateixa, pera son engrandiment, pera sa fama, que no ha de ser únicament mirall de castanyolas y planter de joves *crús*.

Hi ha mes allá. Es menester la vida, tenim dret a ella, y aixó volen y per ella viuen las regions espanyolas.

Las aspiracions se han trocat en fets, lo moviment avansa, de la periferia al centro, corre l'ona que aconsella, que demana, que exigeix la vida, la defensa, lo desarrollo de sagrats interessos que han sigut molt temps atropellats, proposats a las ruíns exigencies de la política al ús.

Y quan los centralistas de conveniencias, los amantats en lo gran pressupost nacional, senten que l'aspiració d'un dia es una realitat, que 'ls avisos de un dia s'han cambiat en mur ferm davant del que s'estrellan totes las habilitats de polítichs manidos y desacreditats, convensuts aquets de que lo ridícul es arma misera pera enemich tant poderós, treuen en son socorro las malas arts ab que fins aquí visqueren triomfant, a amegadas, d'un poble tan apátich com ignar.

Empenyo inútil, ja no valen aqueixas habilitats, ja no serveixen fingits desdenys.

Fins regions que un dia miravan ab prevenció los treballs y progressos de Catalunya, participan de sos ideals, convensudas de que aquí está la vida.

La veu del regionalisme no pot ser desatesa.

Hi ha que declarar-se vensuts, hi ha que donarli 'l seu y, si no s'fa, pitjor pera 'ls que s'oposin cegos oblidant que no en vá caminan los temps y 'ls pobles.

(De *El Regional*, de Sevilla.)

CRÓNICA

Observacions Meteorològicas

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT del dia 18 de Novembre de 1898

Horas d'observació	Barómetro aneroide	Grau d'humiditat	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 h.	Estat del cel	Observ. particular
9 m.	753	98		2'2		
3 t.	753	97	2'		Núvol	

Horas d'observació	TEMPERATURAS			VENTS	NUVOLS	
	Máxima	Mínim.	Ter. tip.	direcció	classe	can.
9 m.	Sol.	17	14	N.	Cun Nin	0'7
3 t.	Sombra	17	16	N.		0'9

Sessió del Ajuntament

Ahir tingué lloch la de segona convocatoria baixa la presidencia del M. I. Sr. Alcalde D. Joseph Maria Borrás y Sardá ab assistència dels regidors senyors Font, Abelló, Massó, Casagualda, Quer, Mayner, Más,

Bartulí, Pallejá, Briansó, Vergés, Nogués y Jordana. Llegida l'acta anterior quedá aprobada per unanimitat.

Se llegí l'estat comparatiu de la recaudació de consums del any passat comparat ab lo d'enguany, quedant també aprobat.

Acte seguit se llegí un ofici de la Diputació Provincial participant haver designat al diputat D. Joseph Vidiella Gomis pera intervenir en los comptes del Manicomio Provincial.

Se doná lectura d'una comunicació del Consistori dels Jochs Florals de Barcelona, participant sa constitució y demanant se serveixi prestarli son valió concors que fins avuy no li ha faltat. S'acordá veure ab gust dita constitució, máxime forment part de dit Consistori un de nostres compatricis D. Joseph Martí Folguera.

Feta lectura dels B. O. de la setmana resultaren no contenir res d'interés pera la Corporació Municipal.

La Companyia concesionaria «Electro Reusense» comunica haverse constituhit nova societat ab lo nom de Javier Garcia, la que será continuadora dels compromisos contrets ab lo Municipi. S'acordá quedar enterat.

La mateixa societat demana colocar unes palomillas diferents de las presentadas com a model, destinadas a las casas de la plassa de la Constitució, en atenció a que 'ls frontis no tenen la resistència de la dels demés vías públicas. S'acordá autorisar la colocació de dits aparells.

Se llegí un dictamen de la Secció d'Hisenda manifestant la impossibilitat del compliment d'una Real Orde referent als cementiris per quan la construcció de las sepulturas de nostre cementiri es diferent de las que hi ha establertes a Madrid per los quals sembla dictada dita R. O.

En virtut de dita R. O. que fixa la humació fins als 5 anys y com ans d'aquesta fetxa expiran los pllassos del lloguer dels ninxos, s'acordá prorrogar dit compromís fins als referents 5 anys.

Se presentaren algunas liquidacions per lo senyor Arquitecte municipal, quedant aprobadas.

Acabat lo despaig ordinari lo senyor Vergés manifestá que 'ls senyors Pomach Germans havian instalat en lo carrer de Llovera un fonógrafo del que s donarán dos audicions en benefici la una de la classe obrera y dels repatriats l'altra. S'acordá donarse per enterat.

A proposta del Sr. Font de Robinat s'acordá enviar un telégrama al Poder constituhit adherintse al missatge enviat per las societats de Barcelona demanant reformas descentralisadoras per Espanya.

Lo Sr. Nogués manifestá que en una de las Necrópolis de Madrid existeixen casi olvidats los restos del eminent metje reussench D. Pere Mata Fontanet, als que se 'ls tracta d'honar colocantlos en un monument, y proposá que dits restos fossin traslatats a nostra ciutat.

Seguidament lo Sr. Font de Robinat proposá se reposessin los arbres morts dels passeigs y que al mateix temps s'adquirís una cantitat d'abonos químichs pera ser aplicats com a ensaig.

No haventhi altres assumptos s'aixecá la sessió.

Ahir, prévia invitació dels amos del cinematógraph que s'acaba d'instalar en los baixos de la casa número 49 del carrer de Llovera, tinguérem lo gust d'assistir a la primera exhibició dedicada a la premsa y algunas altres personas convidadas.

Lo local es excelent, la ilusió dels quadros es completa y la majoria d'ells sorprendents, aixís es que no dubtém que tot Reus desfilará per aquell local y tindrà ocasió d'aplaudir y admirar lo gran número de quadros ab content.

Los concurrents foren obsequiats ab galanteria, ab pastas, vins generosos y cigarros, y al despedirse desitjaren als amos un bon negoci, remunerador als gastos y sacrificis realisats.

S'anuncia per la companyia que actúa en lo Teatre Fortany, que avuy se representarà 'l drama históric «Sabel la Católica».

Anys enrrera encara feya efecte al públich tota aquella grossa farsa ab ganas de fer creure que era una veritat «Que por Castilla y por León nuevo mundo halló Colón»; més, avuy que tothom ha llegit la veritat que s'ha escrit de tal fet, avuy, repetím, ja no farà l'efecte que s'espera.

Ja s'pòt esgargamellar lo qui fassi de Colón al recitar los versos de Rubi, que més que aplausos, s'exposa, a que li surti algún repatriat que desde 'l públich li digui lo mateix que deyan, encara que no ab

rahó, los que desembarcavan fa pochs dias a Barcelona, davant lo monument: «Sí, aquest ne té la culpa de tot».

Mala temporada ha escullit la companyia pera representar tal drama.

Aquesta nit a las nou tindrà lloch en lo «Centro Republicá Democráitch Autonomista» una vetllada creativa a càrrech del jove y reputat prestidijador D. Alfred Guimferrer.

A ella podrán assistir tots los socis de dit Centro y 'ls inscrits en lo cens y sas familias respectives. Lo Sr. Guimferrer executarà los mes escullits jochs de son variat repertori.

La Diputació provincial ha acordat suprimir los peons caminers, procedintse a un concert ab los alcaldes pera la conservació de las carreteras provincials.

Lo diumenge pròxim a las cinch de la tarde, se inaugurarà a Barcelona la nova agrupació escoliar catalanista «Ramón Llull». L'acte se verificará en lo local de la «Asociació Popular Regionalista», Escudillers Blancs, 8, primer pis Barcelona.

La recaudació líquida obtinguda per la Delegació d'Hisenda d'aquesta provincia, durant la próxima passada quinzena, ascendeix a pesetas 480.906'79, que comparada ab igual período del any anterior, ha donat pera 'l Tresor un augment de 100.828'63 pesetas.

Lo recaudat en la Administració de Consums en lo dia d'ahir per diferents especies poxa la cantitat de pesetas 1300 62.

Correspondencia particular de LO SOMATENT

Mora d'Ebro 18 Novembre de 1898.

Sr. Director.

Ara que s'aixeca lo temps y que després d'alguns dias de pluja ha tornat a llohir avuy lo sol ab son acostumat esplendor, no m'sembla perillós parlar-li dels darrers temporals sense que lo temps m'obligai a rectificar.

L'Ebro, tan menso com havia vingut rellicont damunt son molt llit durant los mesos d'estiu, ha tingut una avinguda tan forta que ni la del any passat. Las casas que miran al riu se vegeren obligats los seus amos a aparedar las portas y obertiras en previsió a una inundació, tanta era la forsa de la corrent que una de las *estisoras* (pal) que aguantan la *grúmena* (cable) que serveix pera passar la barca que porta los viatjers de Mora d'Ebro a Mora la Nova, fou emportat per ella.

Arrastrat per lo riu baixavan olms arrencats d'arrel, branques d'arbre y alguna que altre biga y trobantse navegant per éll en una *muleta* (barqueta) lo conegut mariner Ramon Algueró (*) Pigat a intentar recollir una biga, s'abalansá un xich massa y tingué la desgracia de caure de la *muleta*. Afortunadament tingué prou esperit, vestit com anava, de desafiar la poderosa forsa de l'aygua y posantse a nadar, conseguí guanyar un dels costats y ajudat per un gendre seu que anava a la barqueta qui li allargá un rem, va poguer salvarse quan las forsas ja las tenia acabadas.

Lo *Riu sech*, anomenat segurament aixís perquè més que riu es un barranch y a excepció del any passat feya més de vinticinch anys que no hi baixaba una gota d'aygua, ab motiu de la tempestat de que m'ocupo, tingué una avinguda com no s'recordan ni las personas més velles. Son nivell pujá enguany uns set pams més alt que a l'any passat errans d'aquell gran temporal que tants perjudicis causá en Catalunya y a Valencia. Las sevas ayguas han aplanat las terres y hortas cultivadas en los seus margens, dreta y esquerra, si be 'l perjudici que ha causat ho compensarà en los terrenos que ha regat ahont ab dificultat si podia cultivar lo blat, quan era ab poch que 'ls ajudi 'l temps hi haurá una bona collita.

Fora l'Ebro y 'l *Riu sech*, també la pluja ha causat grans perjudicis: las ayguas se n'han emportat, quí sab ahont, gran cantitat d'olivas; han enderrocat entre varias parets de Masets, una del Convent vell; han fet impossible lo tránzit de carruatges per lo camí de Baix que va de Miravet y Benissanet a Mora; ha obert barranchs pel mitj de propietats; y ha cobert de pedras y fanch lo camí de las Cénies, de las hortas de Mora; en fi una desgracia, menos sensible per la rahó de que aquesta volta s'cumpleix l'adagi: «no hi há mal que per bé no vingui.»

Una de las desgracias més sentidas que ha causat lo *Riu sech* ha sigut, lo deixar sense que s'hi pugui

tranzitar, lo camí de la *Catavora*, partida en la que hi ha varies fincas d'importancia y per lo tant l'Ajuntament, lo mateix que ha fet en la carretera que va a Gandesa, tros comprés a la mateixa sortida del poble, hauria de procurar arreglarlo lo més depressa possible.

De Mora ja sab vosté que n'soch foraster; pero aquestas noticias, desde'l moment que las hi facilito, cregui que son frescos y de bona font y pera provarli que encara que foraster, he recullit bonas impresions, puch dirli que ha mort aquí una dona bastant célebre, qui va encarregar que al morir, y's va cumplir al peu de la lletra, la vestissin de vermell, y que 'ls seus fills se possessin corbata vermella, portant la seva mania á que en l'atahut que tanqués las sevas despúllas hi possessin ointas vermelles; pero la morta que no comptava ab la conformitat del senyor Rector, no va veurer cumplir tots los seus extravagants capritzos, puig per ordre del senyor Rector van ser tretas las cintas vermelles de la caixa.

Mora d'Ebro no ha sapigut aprofitarse dels beneficis que podia reportarli una estació de ferro-carril com la que hi há á Mora la Nova; poble que fent justicia á la rassa catalana á que perteneix se cuyda de treballar apartantse del vici y la droperia, y d'aquí que tingui algunas casas de comers d'importancia.

De las donas, que un home solter es lo primer que escorcolla, ni hi há de guapas y lletjas, no diré res d'aquestas que pesan poch en la balansa ahont se cotisan los assumptos de la estética; pero d'aquellas cregui que valdria la pena d'omplirne algunas cuartillás, res més que pera posar en evidencia que també á Catalunya hi há rostres angelicals, dones d'angel, quina bellesa y tracte subjugan.

Varias d'aquestas n'he vist recorrent los costaruts carrers de Montegut y Lubirat y cregui que no se necessita ensopagat pera veurer estrelles reflexant llum enlluernadora que ha bastat mirarme ab sos ulls negres y en la seva boca riatltera.

Y... prou.

Mani y disposi de son antich amich y company,
JOSEPH ANTÓN.

Espluga de Francolí 17 Novembre 1898.

Senyor Director:

Molt senyor meu: Una gran nuvolada acompanyada d'esgarriñosos llamps y trons deixá anar aquestas passatr dias una cantitat d'aygua tal que eran insuficients pera engolirla las cunetas y alcantarillas de las vias. Sent aixó causa de que 'ls torrents vinguessin á vesar y motivessin la forta avinguda del Francolí que ab sa corrent arrastrá los terrenos conlindants ocasionant los perjudicis consegüents. Per sort no hi hagut que lamentarse cap desgracia personal. Aqueixos pluja haurá beneficiat la generalitat de las terras deixantlas en bona disposició pera la sembra esperent sols la gent pagesa que s'hi pugui entrar en aquellas pera dedicarse á escampar llevar.

Comensan á sortir los vins nous y sembla que las operacions no son activas. Se pagan en la actualitat de 14 á 17 pessetas carga, 16 á 19 los rosats y 17 á 19 y mitij los blancs. Las carretadas de ceps que diariamént entran á la vila indican que la gent se prepara aquest any pera donar gran impuls á la replantació de las vinyas que han sucumbit á las picadas de la filoxera. Los viviers de plantas americanas instalats per la rodalia son numerosos y's creu que oferiran á baixes preus los plantius si be tal volta no faltarán que hi trobi com sé que alguns aquest any s'han trobat que creyentse tenir en la terra una planta n'tenia una altra. No fora extrany que l'assumpto anés als tribunals en demanda de danys y perjudicis. Per aixó 'ls propietaris que pensan una mica procuran sortirse de viviers que content ab alguns anys de existencia en quin temps los seus amos y directores han pogut adquirir una experiéncia y una práctica que poden participar á sos clients. En Sant Sadurní de Noya'm consta que hi ha varis establiments que reuneixen aquellas circumstancias y entre'ells los dels senyors Mir Romeu y C. d'ahont n'han vingut sumament complascuts, per los productes é instruccions rebudas alguns amichs meus.

M'ha ocupat la atenció pública algún anónim que ha circulat per aquesta població volguent donar la explicació de per que's juga en algún punt y sobre la marxa de la política de la localitat. L'amo d'un café que s'ha cregut aludit ha contestat al mateix per medi de fullas soltas.

Aquets dias en lo vehí poble de Barbará hi hagut saragata per oestió de consums. Sembla que's tractava de fer embarchs per deutes d'aquella contribució y'l poble's posá al carrer ab no molt bona actitud y apesar de la Guardia civil y demás sembla que perá

sortir del pas se cregué millor fer un arreglo ó arribar en acort ab los contribuyents que consistí en pagar alguna cosa de sos descuberts.

Han tornat á rependres los travalls en las padreras de Silice; se tracta segons sembla de donar bastanta empena á la extracció d'aquell producte y's confia que per lo mateix aquest hivern trobarán ocupació bon número de treballadors.

Lo Corresponsal.

Secció oficial

Alcaldía Constitucional de la ciutat de Reus

Segons me participa lo senyor Alcalde de Vilaseca durant los dias 24, 25 y 26 del actual, estará oberta la cobranza del segon trimestre de la contribució territorial en las horas de costum.

Lo que's fá públich pera coneixement d'aquestos vehins:

Reus 18 de Novembre de 1898.—L'Alcalde, Joseph Maria Borrás.

Registre civil

del dia 17 de Novembre de 1898

Naciments

Cap.

Matrimonis

Emili Espinós Huguet, ab Gertrudis Sotorra Cailá.—Joan Elias Guinjoan, ab Teresa Ferré Torrens.

Defuncions

Joseph Bieto Roig, 70 anys, Hospital Civil.—Joseph Barrufet Roig, 20 anys, Hospital Civil.—Eudald Francés Torné, 68 anys, Seminaris 24.

Secció religiosa

Sant d'avuy.—Santa Isabel.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de Sant Francesch

Demá á dos cuarts de vuyt del matí tindrà lloch la missa de Comunió general pera las fillas de Maria Immaculada y desseguida la visita de la Verge Santíssima.

Parroquia de Sant Joan Bautista (Providencia)

Auy se comensará 'l Novenari de las benehidas ánimas.

A las sis de la tarde's cantarán solemnes vespras de Difunts, seguirán los exercicis propis de la novena, se cantarán los laments de las ánimas y'l sermó que está á cárrech d'un P. Franciscá del convent de Montblanch.

Sant de demá.—Sant Félix.

Secció comercial

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotissació á Barcelona á las 4 de la tarde del dia d'ahir.

Interior	53'87	Cubas del 86	57'
Exterior		Cubas del 90	46'25
Colonial		Aduanas	87'
Norts	24'45	Ob. 5 0/0 Almansa	79'25
Fransas	25'	Id. 3 0/0 Fransa	41'75
Filipinas	63'		

PARIS

Exterior	41'90	Norts	
----------	-------	-------	--

GIROS

Paris	42'75	Londres	36'62
-------	-------	---------	-------

Se reben ordres pera operacions de Bolsa. Compra y venta al contat de tota classe de valors cotissables en Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d'or de tots los paissos.

J. Marsans Roí

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA AGNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d'ahir:

Interior	53'85	Aduanas	87'
Exterior		Norts	24'40
Amortissable		Fransas	28'
Cubas 1896	57'		
Cubas 1890	46'25	Obs. 6 0/0 Fransa	80'
Exterior Paris	41'52	Id. 3 0/0	41'62

GIROS

Paris	42'75	Londres	36'20
-------	-------	---------	-------

Ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y Paris.—Compra y venda al comptat de tota classe de valors.—Descompte de cupons.—Compra de monedas d'or y billetes de tots los paissos.

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 17

De Cagliari en 3 dias, berg. gol. italiá «Nuevo Cristoforo Colombo», de 152 ts., ab tranzit, consignat á don Lluís Agustini.

De Civitavecchia en 7 dias, berg. gol. italiá «Ida» de 127 ts., ab dogas, consignat á don Joan Gouse.

Despatcadas

Pera Cartagena v. inglés «Brenner», ab cibad.

Pera Barcelona balandra «Mora», ab tranzit.

Pera Barcelona v. noruech «Setubal», ab tranzit.

Anuncis particulars

ESCORIAS THOMAS.—Végis l'anunci de la quarta plana. Dirgirse á casa Gambús, carrer de Vila Bou) 12.

Als Herniats

(TRENCATS)

Constituheix una gran equivocació la que sufrenen la majoria dels herniats (trencats) al creure que qualsevol braguer comprat al etzar es suficient pera retenir y fins curar las hernias, essent aquest error causa de moltas complicacions.

Per qui correspongui, no deuria permetres lo cinisme de certs mercaders d'ofici que, ab lo major descaro, se titulan «ortopedistas» y especialistas en lo tractament de las hernias, sense cap títol que justifiqui sa competencia, y, no obstant tenen lo «desahog» d'anunciar en los periódichs la curació radical de dita malaltia, qual mecanisme desconeixen en absolut.

A las mares

Avans de sacrificar á vostres fills ab vendatge brut, ab incómodo y perillós, consultén ab vostre metje y ab seguritat os dirá que pera la curació de las hernias de vostres fillets, lo remey més prompte, segur, net, fácil, cómodo y económic, es lo bragueret de «cautchou» ab resort.

JOSEPH PUJOL

cirurgia especialista en lo tractament de las hernias, ab llarchs anys de práctica en la casa de D. Joseph Clausolles de Barcelona. Establiment «La Cruz Roja».

REUS.—PLASSA DE PRIM.—REUS

TALONARIS

pera la rifa de Nadal
Se venen en la impremta d'aquest aiari.

Saló de perruqueria

DE

ROSENDO LLAGOSTERA

Carrer Llovera (Padró), 6, pra^l.—Reus.

Lo dueño d'aquest establiment se complau en oferir sos serveys al públich.

Ferrocarril económic de Reus á Salou

SERVEY DE TRENS QUE REGIRÁ DESDE 'L DIA PRIMER D'OCTUBRE DE 1898

Sortidas de Reus: Matí, 4'10, 9'06.—Tarde, 2'32, 5'43.

Sortidas de Salou: Matí, 4'56, 10'49.—Tarde, 5'10.—Nit, 7'25.

Diversions públicas

Teatro Fortuny

Companya comich-dramática

de don Wenceslae Bueno.

Funció pera avuy.—1.ª d'abono de la 3.ª série.—Se posará en escena lo grandiós drama históric en sis jornadas titulat «Isabel la Católica». En la jornada 3.ª exposició del cuadro de Pradilla «La rendición de Granada».—En los intermedis l'aplaudit sexteto exoutará las més escullidas pessas de son repertori. Entrada á localitat 3 rals.—Id. al Paradis, 2.

A tres cuarts de nou.

Imp. de C. Ferrande.—Plassa de la Constitució,

Píldoras de la Pell-Roja

Preparació especial de Joseph M. Font
(FARMACÈUTIC)

Demaneu-les tots los que tingueu tós en c alsevol
Farmacia encara aquells que no hagin conseguit
allivi ab cap altre de tots los acreditats especi-
fichs coneguts, tota vegada que ellas cons-
tituheixen un preciós medicament pera
combatre-la.

Preu 1 pesseta capsa

Nota -Se envian per correu certi-
ficadas sens augment de preu
als pobles ahont no hi hagi
farmacia sempre que 's
demania duas capsas.

FARMACIA CENTRAL

ESPANYOLA

Pelayo, 42
Barña.

Caramelos Pectorals

DEL

Metje Salas

Modificadors de la hipersecreció de la membrana mucosa aerea, disminueixen y
fluidifican la viscositat del moch bronquial, facilitan la expectoració, treuen la tos y
aumentan la respiració pulmonar.

Preparació molt eficaç pera combatre la Tos del Dengu, Bronquitis aguda y cronica,
Asma, Enfisema pulmonar, Catarros crónich, sech y espumósich, Coqueluche, Tos del
sarampió y ferina y finalment totas las afeccions de las vias respiratorias. Se componen
d' estimulants vegetals, sense que en sa preparació s'emplehen narcòtics ni medic-
aments perillosos, per lo que poden ser presos sens cap temor y en qualrevol cantitat, lo
mateix per los noys que per las personas majors.

Son bon sabor, fa sian presos fins ab avidés per los noys a quins es tan difícil fer-
loshi pendre medicaments.
A cada capsa acompanya un prospecte.

Dipòsits en totas las provincias

Publicacions regionalistas que s reben en aquesta Redacció.

«La Renaixença», diari de Catalunya, «La veu de Catalunya», setmanari
de Catalunya, «L' Nació Catalana», Quincenal de Catalunya, «L' Art del Paí»,
quincenal, «L' Aurora», mensual de Catalunya, «Lo Teatro Regional», setmanari
de Barcelona, «La Veu de Montserrat», setmanari de Catalunya, de Vich,
«La Costa de Llevant», setmanari de Catalunya, de Blanes, «L' Olot», set-
manari de Catalunya, de Olot, «Las Cuatre Barras», setmanari de Catalunya,
de Vilafranca del Panadés, «Lo Geronés», setmanari de Catalunya, de Girona,
«La Veu del Vallés», setmanari de Catalunya, de Grenollers, «El Vendrellen-
se», setmanari de Catalunya, del Vendrell, «La Revista Gallega», setmanari de
la Coruña (Galicia), «Euskalduna», «Euzkizalea», setmanaris de Bilbao (Bizca-
ya), «El Eco del Guadalupe», setmanari de Alcañiz (Aragó).

Farmacia de don A. SERRA

Arrabal Santa Anna, num 80 REUS

Demanis en totas las Farmacias de la provincia.

Preu de la capsa 6 rals

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS

INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

ESCORIAS THOMAS

COM ADOB FOSFATAT

SALES DE STASSFURT

COM ADOB POTASSICH

GARANTIZADAS PURAS

SOLUBLES AL CITRAT

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

KAINITA, ETC.

Lo més econòmic, lo més eficaç, lo més durader

Sindicat de Ventas de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIO GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/0 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGRS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A D. OTTO MEDEM.-VALENCIA

Imp. de C. Ferrando. - Plasse de la Constitució.

Table with 2 columns: Location (e.g., Barcelona, Madrid, Valencia) and Price/Quantity information.

Text describing the product's benefits and availability, mentioning 'Sindicat de Ventas de STASSFURT' and 'A D. OTTO MEDEM.-VALENCIA'.